Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 27.10.2021
Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 09.11.2021 klo 10.00 / HE 193/2021 vp / Lausuntopyyntö

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto hallituksen esityksestä (HE 193/2021 vp) eduskunnalle laiksi luonnonmukaisesta tuotannosta sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä hallituksen esityksestä:

Yleisenä kommenttina ELY-keskus toteaa, että muutokset ELY-keskuksen näkökulmasta luomuvalvontaan liittyen ovat pieniä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että työnjako ministeriön, Ruokaviraston ja ELY-keskusten välillä pidettäisiin vastaavanlaisena kuin nykyisin. Yhteistyö näiden kolmen eri toimijan, sekä muiden tahojen (kuten Tulli) kanssa on ollut toimivaa, ja toiminnassa on vakiintuneet käytännöt. Myös asiakkaat tuntevat nykyisen järjestelmän ja muutokset siihen toisivat haasteita.

Esityksessä esille tuoduista asioista ELY-keskus pitää hyvänä uudistuksena toimijan erottamista valvontajärjestelmästä. Myös seuraamusmaksu nähdään hyvänä uudistuksena. Maksun käyttöönotto tosin vaatii tarkennusta sen käyttöön liittyviin rajoihin (kaksoisrangaistavuuden kielto) ym.. Asiassa olisi hyvä tarkastella myös seuraamusmaksun ja luomutukeen tehtävien sanktioiden suhde.

Pykäläkohtaiset kommentit:

24 §

Pienten toimijoiden vapauttaminen sertifikaattivelvoitteesta on hyvä asia. ELY-keskus haluaa kuitenkin tuoda esille myös sen seikan, että voiko tässä kuitenkin olla myös vaara siitä, että osa toimijoista vähentää/rajoittaa pakkaamattomien luonnonmukaisten tuotteidensa valikoimaa/määrää niin, että myynti ei ylitä 20 000 euroa, että välttävät sertifikaattivelvoitteen? Onko 20 000 euron raja paras vaihtoehto?

37 §

Valvontajärjestelmään liitetyn toiminnan keskeyttämis- tai lopettamismääräyksen antamismahdollisuus on tervetullut uudistus, ja perustellussa tapauksessa hyvä työkalu toimijan toiminnassa havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. Tällä voidaan katsoa olevan myös ennaltaehkäisevää vaikutusta.

38 §

Seuraamusmaksun voidaan katsoa olevan tehokas keino, mutta sen käyttämiseen liittyy lukuisia haasteita ja rajanvetoja. Ensinnäkin raja rikosoikeudellisen järjestelmän käyttämisen ja seuraamusmaksun välillä on joidenkin rikkomusten kohdalla erittäin häilyvä. Samoin on raja hallinnollisen pakkokeinon ja seuraamusmaksun välillä.
Milloin voidaan katsoa olevan kyse sellaisesta laiminlyönnistä, jonka toteennäyttäminen on yksinkertaista ja milloin pitäisi tehdä tulkinnallisia toimenpiteitä. Toimija voi aina kiistää toimineensa väärin. Tulkinta eri tapausten kohdalla on vaikeaa.
Laista pitäisi selvästi tulla esille raja eri seuraamusten välillä. Voidaanko seuraamusmaksu määrätä esimerkiksi myös silloin kun asiassa on jo määrätty uhkasakko toimeenpantavaksi.
Lisäksi tulee selventää, onko seuraamusmaksulla vaikutusta luomutuen sanktiointiin tai toisinpäin.

Pykälän 4 momentin mukaan seuraamusmaksua ei saisi määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. EU:n luomuasetus antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden ottaa käyttöön kahden vuoden tarkastusväli (valvontakäynti) niiden toimijoiden kohdalla, joiden osalta riski säädöstenvastaiseen toimintaan on pieni. Jos kahden vuoden tarkastusväli otetaan käyttöön, miten näissä tarkastuksessa todetuiden laiminlyöntien kohdalla toimitaan, jos teosta on kulunut jo yli vuosi? Kaikkia seikkoja, kun ei kyetä vuosittaisella asiakirjavalvonnalla toteamaan.
Lisäksi tulisi tarkentaa miten menetellään, jos kyse on ns. jatkuvasta säädöstenvastaisesta menettelystä, mutta joka ei kuitenkaan ole jatkunut täysin tauotta, vaan jossain kohdassa toiminta on ollut jonkin aikaa säädösten mukaista? Onko kyse silloin yhdestä teosta vai monesta erillisestä teosta, ja mistä vuoden aika silloin lasketaan alkavaksi?

41 §

Miten tulisi kohdella toimijaa, joka on tuomittu ympäristörikoksesta? Täyttääkö kyseisen toimijan tuotanto enää luomukelpoisuuskriteerejä?

Väisänen Harri 91067138L
Allekirjoittaja Väisänen Harri 91067138L
DN: cn=Väisänen Harri 91067138L, c=FI, o=Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, email=harri.vaisanen@ely-keskus.fi
Päivämäärä: 2021.11.08 11:14:20 +02'00'

Harri Väisänen
yksikön päällikön sijaisena

Perälä Kirsi 91157098J
Perälä Kirsi 91157098J
cn=Perälä Kirsi 91157098J, c=FI, o=Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, email=kirsi.perala@ely-keskus.fi
2021.11.08 10:38:05 +02'00'

Kirsi Perälä
lakimies